

DE VRIENSCHAP duurzaam

Op 1 oktober 2021 wordt de exploitatie van de molen tien jaar ondersteund door de Stichting Korenmolen De Vrienschap.

In dit beleidsdocument blikken we terug en formuleren we beleidsdoelen voor de komende vijf jaar. Het begrip duurzaam staat voor de continuïteit van de organisatie en de ecologische waarden van het malen op de wind.

Weesp, September 2021.

DE VRIENDSCHAP duurzaam

Terugblik op de afgelopen tien jaren en visie op de exploitatie van de molen in de toekomst.
Financiële toelichting en verantwoording van het bestuur van de Stichting Korenmolen De Vriendschap.

Samenstelling bestuur 2011 tot heden.

Rogier de la Rive Box voorzitter
Jan-Willem van der Linden secretaris
Alex Otten penningmeester

Inleiding

Op initiatief van de gemeente Weesp is in 2011 besloten om de exploitatie van de korenmolen 'De Vriendschap' onder beheer te brengen van een onafhankelijke stichting. De molen zelf blijft eigendom van de gemeente. Het doel van deze splitsing was enerzijds om de gemeente te ontlasten van activiteiten die niet tot haar kerntaken worden gerekend. Anderzijds vroeg de toenemende belangstelling voor ambachtelijk gemalen meel en de aangescherpte regelgeving om een daarop ingestelde organisatie. In september 2011 vond de oprichting van de *Stichting Korenmolen De Vriendschap* en daarmee de overdracht van verantwoordelijkheden plaats. Nu de splitsing tien jaar succesvol in praktijk is gebracht, kunnen we de balans opmaken en de koers voor de toekomst bepalen. We hebben een beeld gekregen van de enorme hoeveelheid werk dat door de vrijwilligers wordt verricht en met welk enthousiasme dat gepaard gaat. Het bestuur realiseert zich dat alle ontwikkelingen ten dienste moeten staan van het behouden hiervan. Bij de start van onze stichting heeft het bestuur het standpunt ingenomen dat we ons vooral facilitair zouden opstellen ten opzichte van het maalbedrijf. Voor het bijsturen van de koers zou enerzijds een noodzaak gevoeld moeten worden en anderzijds zou er goed inzicht moeten zijn in alle aspecten van de bedrijfsvoering. De lopende gang van zaken gaf weinig aanleiding tot wijzigingen.

Dat strikt volgende beleid ten opzichte van het maalbedrijf blijkt een goede keus te zijn geweest. Sinds de oprichting van de stichting is een duurzame vorm van exploitatie ontstaan die een gestage en beheerste groei heeft doorgemaakt. Anderzijds heeft het bestuur zich de afgelopen tien jaar sturend opgesteld op het gebied van financieel beheer en promotie.

Weesp gaat in maart 2022 fuseren met Amsterdam. De molenaar die in deeltijd in dienst was bij de gemeente Weesp is inmiddels al enige tijd in dienst van de gemeente Amsterdam. De gemeente Weesp stond borg voor het onderhoud van het monument. Dit zal in de toekomst vallen onder het monumentenbeleid van de hoofdstad. Deze observaties vormen de basis voor onderstaande visie op de toekomst. Samenvattend kunnen we stellen dat de gekozen beheersvorm succesvol is maar zich in de komende jaren moet richten op de veranderende omstandigheden.

In 2011 stond voorop dat de productie en informatie op de verpakking in overeenstemming gebracht moest worden met de wettelijke kaders en verwachtingen van consumenten. We moesten ons conformeren aan toenemende eisen. En dan niet alleen op het gebied van etikettering maar ook op het gebied van Arbo, hygiëne, het ijkwezen, veiligheid, enzovoort. Maar onze afnemers verwachtten ook biologische kwaliteit van de granen, als meerwaarde boven de ambachtelijke productie.

Het stilstaan van molens leidt tot verval. Alleen al het feit dat de molen regelmatig draait leidt tot een reductie van de onderhoudskosten. De molen trekt per jaar duizenden bezoekers die daarmee Weesp leren kennen. We concluderen dat de gemeente Weesp er goed aan heeft gedaan om ons in staat te stellen om de molen als werkend monument te beheren. Inmiddels is het ambachtelijk molenaarschap een specialiteit geworden die door de Unesco als immaterieel erfgoed is erkend. Als opleidingsmolen leveren we dus ook een bijdrage aan dit erfgoed, nu voor de gemeente Amsterdam.

Beheer 2011 t/m 2021

Het beheer door onze stichting werd gekenmerkt door de volgende fasen:

2011: inventariseren, het in beeld brengen van de lopende gang van zaken.

2012: consolideren, het naar bevind van zaken zeker stellen en bevorderen van de continuïteit.

2013: prioriteren, het planmatig toekennen van prioriteiten en aanschaffen van kapitaalgoederen.

2014: implementeren, het stapsgewijs invoeren van verbeteringen.

2015: reglementeren, het voldoen aan de wettelijke eisen.

2016: faciliteren, het bieden van een duurzame levering van ambachtelijk meel aan bakkers, winkelklanten en wederverkopers.

2017: continueren, het opleiden van een nieuwe generatie molenaars.

2018: profileren, het uitbreiden van het assortiment biologische producten.

2019: investeren, het aanwenden van de reserves voor verbeteringen van de productiezekerheid.

2020: participeren, het bijdragen aan de kosten voor het groot onderhoud uit eigen middelen.

2021: beheren, het formuleren van scenario's voor duurzaam beheer en exploitatie in de toekomst.

De resultaten van het dagelijks beheer van de molen in de afgelopen tien jaar zijn hieronder puntsgewijs weergegeven. Deze activiteiten vonden plaats naast de lopende 'kernactiviteiten' zoals het inkopen van graan, het malen, het afwerken tot meelproducten en het verkopen in de winkel, aan bakkers en aan professionele klanten. En natuurlijk het dagelijks onderhoud in eigen beheer.

Bedrijfsvoering

- Omschakeling van gangbaar graan en meel naar biologisch geteeld graan en meel.
- Het hieraan aanpassen van de etiketten, ingrediëntenlijst en prijslijsten.
- Aanpassing van de etiketten aan de wettelijke normen en wetgeving.
- Diverse verbeteringen in eigen beheer aangebracht en/of ingevoerd op het gebied van malen en mengen.
- Aanpassingen op het gebied van 'Veiligheid op molens' (Arbo) en de HACCP (hygiëne).
- Klein regulier onderhoud zoals schilderen en restaureren/vervangen van versleten delen.
- Onderhoud en scherpen en waar nodig het vervangen en restaureren van maalstenen.
- Verbeteren van het maalproces ter verbetering van het eindproduct.
- Invoering van gegevens voor de nieuwe winkelkassa/weger/printer.
- Herindeling van de winkel en plaatsen van productbordjes.
- Aanschaffen van hulpmiddelen waaronder een historische weegschaal en een nieuwe pompwagen.
- Sanitaire afwerking van de voorraadsilo's en de transportkanalen.
- Introductie van spaarkarten voor vaste klanten.
- Installatie van een pinapparaat in de winkel.
- Aanschaf van een automatische weeginstallatie voor het vullen van zakken.
- Inwerken van nieuwe vrijwilligers.
- Opleiden van vrijwillige molenaars en ambachtelijke korenmolenaars.

Financieel beheer

- Ontwikkelen van gereguleerde administratieve systematiek.
- Regelen van strakkere betalingsafspraken met debiteuren.
- Opbouw van statistisch toepasbare exploitatiecijfers.

Promotie

- Organisatie van activiteiten rond de Nationale Molendag, Open Monumentendag en Molendag Noord-Holland Zuid.
- Jaarlijkse organisatie van het 'Midwintermalen' .
- Participatie in/bij Stichting Open Monumentendag Weesp.
- Bijdrage aan de jaarlijkse Nieuwe bewonersavond van de Gemeente Weesp.
- Persberichten.
- Bijhouden van de website.
- Berichten op de digitale mededelingenborden bij de invalswegen van Weesp.
- Het geven van rondleidingen en uitleg aan bezoekers en schoolklassen van de molen.
- Vervaardigen van een drieslag folder en verspreiding ervan bij diverse instellingen.
- Ontwikkeling en druk van receptenkaarten.
- Bakworkshops.
- 3D virtuele rondgang door de molen.

Monumentale waarden

- Bouwhistorisch onderzoek naar de historie van deze tweedehands molen
- Dendrochronologisch onderzoek naar de herkomst en de ouderdom van het hout van de molen.
- Pointcloud opmeting van de molen voor verder onderzoek en het vastleggen van de bouwmassa.
- Voortgaand van het archivalisch onderzoek.
- Aanleg van het digitaal archief van de onderzoeksresultaten
- Beheer van de monumentale en cultuurhistorische waarden van deze bijzondere molen.

De Toekomst

Een organisatie die voor een groot deel afhankelijk is van vrijwilligers vereist andere criteria dan er gelden voor een commerciële onderneming. Enerzijds is de levensvatbaarheid van een organisatie in het algemeen gebaseerd op ambitie en groei, anderzijds wordt in dit geval de groei beperkt door de beschikbaarheid van vrijwilligers en de fysieke beperkingen van de molen. We hebben gemerkt dat de omzetgroei bij vrijwilligers enerzijds een gevoel van trots en voldoening geeft maar anderzijds ook een toenemende druk legt op het privéleven. Het moet vooral leuk blijven op De Vriendschap: *nomen est omen*. In het beleid voor de toekomst zullen we dus moeten werken met deze 'grenzen aan de groei'. Daarnaast is de afhankelijkheid van wind een zeer bepalende factor.

Ambitie is cruciaal voor de motivatie. Gezien de genoemde grenzen lijkt het dan ook zinvol om de groei meer te zoeken in kwaliteit dan in kwantiteit. Het streven naar hoge kwaliteit geldt zowel voor het maalproduct als voor de klantbenadering en de museale functie. Maar ook de betrouwbaarheid van levering is een belangrijk kwaliteitsaspect. Wanneer we op het gebied van het maalproduct kwaliteit boven kwantiteit willen stellen, moeten we de aandacht dus ook nadrukkelijk richten op continuïteit.

De vraag naar ambachtelijk gemalen meel is aan schommelingen onderhevig. Enerzijds speelt er een geleidelijk toenemende belangstelling voor verantwoorde voeding, anderzijds kent het zelfbakken een cyclische en trendmatige variatie. Strikt genomen zal er altijd wel een zekere vraag blijven naar ambachtelijk gemalen of biologisch geteelde graanproducten. De populariteit wordt echter ook door de grote supermarkten in de gaten gehouden. Een toenemende vraag lijkt dan ook gevolgd te worden door een toenemend aanbod bij de winkelketens. De prijsstelling is bij hen gebaseerd op de kwantiteit die wij nu juist niet nastreven. Ons aanbod dient dus niet op de prijs te worden vergeleken.

Onze kracht is een gecombineerd aanbod van producten en kennis. Omdat men speciaal voor ons de tocht naar de Utrechtseweg moet ondernemen, lijkt het dan ook logisch om ons te richten op de meerwaarde van een bezoek in plaats van het bieden van de laagste prijs. Er komen zelfs mensen uit Leeuwarden voor onze bijzondere producten.

Men ziet het product fysiek ontstaan: 'zien is beleven' en dat wordt ook als een grote meerwaarde gezien. Televisieprogramma's zoals 'Keuringsdienst van waarde' laten zien dat en geknoeid wordt met voedsel maar dat er ook nog op eerlijke en duurzame wijze voedsel gemaakt wordt en te koop is zoals de ambachtelijke molenproducten.

Uit deze observaties komen drie waarden voort die leidend zijn voor ons beleid:

- Plezier
- Kwaliteit
- Unicitéit

Plezier

De belangrijkste motivatie voor een vrijwilliger is het plezier dat men ondervindt in de bezigheden. De molen biedt daar een goede basis voor en de molenaar heeft een nadrukkelijk op het genoegen gerichte sfeer geschapen. Dit betaalt zich uit in een trouwe groep van goed gemotiveerde vrijwilligers. De conditie dat het leuk moet blijven geldt evenzeer voor de molenaar en voor het bestuur. Tot ons genoegen constateren we dat ook na de verzelfstandiging het plezier in de bezigheden de boventoon heeft gevoerd.

Maar ook plezier in vrijwilligerswerk is eindig. Buiten de gediplomeerd molenaars is het merendeel van de vrijwilligers op zekere leeftijd. Enige van de winkeldames zijn vertrokken op grond van de levensfase, bij anderen zijn lichamelijke beperkingen de reden om de inbreng te

beperken of beëindigen. Kortom: vergrijzing is aan de orde en vereist het aantrekken van jonge vrijwilligers. Tot ons genoegen mogen we ons verheugen in een enthousiaste 'derde generatie'.

Een tweede aspect is dat de bezigheden door hun intensiteit steeds meer op 'werk' gaan lijken. De openingstijden van de winkel zijn verruimd vanwege de toenemende vraag. Een van de vrijwilligers is inmiddels uitsluitend doende met de levering aan Landmarkt. Dit is een in Amsterdam gevestigde supermarkt die zich richt op hoogwaardige, bij voorkeur lokaal geproduceerde voedingsmiddelen.

Klanten hebben steeds meer noten op hun zang. De sfeer van wederzijds geduld die vroeger kenmerkend was voor de winkel wordt soms dan ook onder druk gezet door de veeleisende consument. Om aan de toenemende werkdruk tegemoet te komen is er geïnvesteerd in een online verbinding en de aanschaf van een pinapparaat. Er is een volautomatische weegschaal-kassa eenheid aangeschaft die het werken vergemakkelijkt. De invoering van een scanapparaat en barcodes op de etiketten van onze kleinverpakking producten versimpelde en versnelde het werk aanmerkelijk voor de vrijwilligers en de afnemers. Tevens garandeerde het vaste verkoopprijzen bij onze wederverkopers. Er is door het bestuur besloten om een doseerapparaat voor klein-verpakkingen aan te schaffen. We konden een gebruikt apparaat overnemen dat voldoet aan onze behoefte. Een doseerapparaat kan het vullen van grote hoeveelheden zakken aanzienlijk vereenvoudigen. Het moet echter wel regelmatig door een molenaar bijgevuld worden. Het apparaat vereist dus een combinatie van goed op elkaar ingespeelde vrijwilligers. Van de molenaar wordt bijzondere aandacht gevraagd om dit te begeleiden. Want hoewel het afzakken fysiek verlicht wordt, krijgt de bezigheid ook meer het karakter van werk.

Zaken als veiligheid en Arbo aspecten zijn dan ook wezenlijk onderdeel van deze doelstelling. Hoewel er geen concrete tekortkomingen waren, is er in de afgelopen tien jaar veel verricht om de veiligheid nog te verbeteren. Naast fysieke aanpassingen zoals extra sloten op de stellingdeuren gaat het om werkafspraken zoals het gesloten houden van luiluiken en zolders tijdens bezoeken. Om het plezier in het werk te behouden blijft veiligheid, reinheid en een opgeruimde werkplek belangrijk. Reinheid ligt opgesloten in onze Hygiëncode (HACCP). Naarmate de productie toeneemt en het over meer schijven gaat, neemt gedeelde verantwoording voor de HACCP echter toe. Dit vereist blijvende aandacht voor het afstemmen van de werkafspraken.

Ook voor de molen werden 2020 en 2021 gekenmerkt door de Covid pandemie. Bij het ingaan van de anderhalvemeter regeling werd een strikt beleid ingesteld voor de winkel. Daarnaast werden voorzieningen gekocht zoals een ontsmettingsapparaat en middelen om onderlinge afstand te bewaren. De lange rijen klanten buiten de molen gaven aan wat de vaste klanten overhebben voor de door ons geproduceerde producten.

Kwaliteit

Zoals hiervoor gesteld, is de toekomst van de molen verbonden met het hoog houden van de kwaliteit. Dit geldt niet alleen voor het product maar ook voor alle aspecten van dienstverlening. Tevens het opleiden van onze vrijwillige molenaars en later tot ambachtelijke korenmolenaars binnen het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde (AKG) geeft een garantie tot kwaliteit. Het geeft een gedegen kennis van de korenmolen en het te malen product, het malen met stenen, het onderhoud aan de maalstenen (scherpen of billen), het conditioneren van het maalproduct, klantgerichtheid, PR en de wettelijke verplichtingen en eisen.

Product

In de afgelopen twee decennia is geleidelijk overgegaan van inkoop van gangbare granen naar biologisch geteelde granen, bakbenodigdheden en grondstoffen. De diversiteit van granen en graanproducten is in de loop van de tijd sterk gegroeid. Leverde de molen vroeger alleen tarwemeelproducten, nu zijn er ook diverse producten van haver, gerst en rogge. Om de biologische producten van reguliere te onderscheiden worden alle graanproducten die op biologische basis geteeld zijn, voorzien van een door ons geïntroduceerde 'natuurmeel' sticker. Door de sterk op kwantiteit gerichte veredeling van tarwe is er een groeiende vraag naar spelt, eenkoorn, emmer. Dit zijn de 'oertarwes' die juist niet of nauwelijks veredeld zijn en biologisch geteeld worden. Onze molen heeft ooit mede de weg bereid voor de herintroductie van deze graansoort in ons land en vanaf dat moment leveren we toenemende hoeveelheden speltmeel, speltbloem en speltvlokken. Het leveren van deze graansoorten past in het beleid om meer biologische producten te bieden. Maar door de toenemende vraag en de biologische teeltwijze kan de prijs sterk fluctueren. Om deze schommelingen te dempen moet de molenaar dan ook de strategische beslissing kunnen nemen om op het goede moment relatief grote hoeveelheden in te kopen. Dit vereist een voldoende financiële reserve.

De investering in een stofafzuiginstallatie is binnen het huidige productieproces en de regelgeving rond de Arbo en HACCP zeer wenselijk. Gedacht wordt aan een afzuiginstallatie die op mengers, stenen en andere zaken aangesloten kan worden. Dit kan ook tot een verbetering van de hygiëne leiden waarmee dan ook de eisen van de HACCP worden gediend.

Dienstverlening

We hebben een enorme kwaliteitsslag gemaakt door de introductie van de elektronische weeg/kassa eenheid. Voor de vrijwilligers wordt het werk vergemakkelijkt door een visueel menu van alle producten, voor de klant door de levering van een gespecificeerde kassabon. In combinatie met een streepjescodelezer en een pinapparaat maakt dit de afrekening efficiënt en minder foutgevoelig. Er is een begin gemaakt met het drukken van receptenkaarten. Hierop staat gedetailleerd aangegeven hoe de producten uit de molen verwerkt kunnen worden.

Website

De website is een medium met een gestaag groeiend belang. Voor de toekomst kan de waarde van de website nog toenemen door meer op de producten en de verwerking gerichte inhoudelijke informatie. Ook wordt de website op de verpakking vermeld in verband de wettelijke verplichting (HACCP) en om recepten toegankelijk te maken. Het grotere belang van de site vereist ook een grotere aandacht voor het beheer ervan.

Uniciteit

In de afgelopen jaren heeft de molen zich ontwikkeld tot een specialiteitenleverancier. Naast de genoemde klassieke graanproducten van tarwe, haver en rogge zijn ze er nu ook van bijvoorbeeld spelt, maïs, milocorn, boekweit, emmer, eenkoorn en gierst. Met de diversiteit neemt ook de complexiteit toe. Het op voorraad houden van een groot aantal versproducten is lastig en kan in conflict komen met de kwaliteitsdoelstelling. De aanschaf van de elektronische weeg/kassa eenheid heeft hierin aanzienlijke verlichting gebracht.

Product

Voor een aantal producten van de minder gangbare graansoorten zoals milocorn, gerst en gierst heeft zich een volledig nieuwe groep afnemers aangediend, veelal van niet-westerse afkomst. Er is bijvoorbeeld nu ook vraag naar Teff. Een duur maar geliefd graan bij o.a. klanten die van oorsprong uit Midden-Afrikaanse landen komen. De molen kan zich hierin absoluut uniek

noemen. Binnen de doelstelling uniciteit heeft dit aanbod dus een enorme meerwaarde. Er is in de winkel dan ook een speciaal 'Afrikaans' hoekje ingericht.

Maar ook hier speelt de spanning met de andere beleidsdoelstellingen. Het vereist relatief veel aandacht om deze exotische producten te leveren aan klanten waarmee het soms lastig communiceren is. *(Maar anderzijds kreeg de molenaar ooit van een Ethiopiër te horen "dat hij goed was ingeburgerd" omdat hij alles en alle Ethiopische benamingen wist van wat hij vroeg...).*

Kennis

In de loop van de jaren heeft zich op de molen een bijzondere cluster van kennis en ervaring ontwikkeld. Het gaat daarbij om de combinatie van generieke kennis van graanproducten en specifieke kennis die relevant is voor de hedendaagse thuisbakker. Met name voor wat betreft de informatieoverdracht op het gebied van de verwerking van de minder gangbare meelproducten lijkt nog een terrein braak te liggen. Om deze 'exotische' meelproducten ook een meerwaarde te laten zijn voor de reguliere klanten, zouden activiteiten ontwikkeld kunnen worden zoals eenvoudige workshops, filmpjes met toelichting van de bereiding op de website en recepten bij aanschaf van de producten. Onze directe verbinding met de gebruikers kan daarbij van unieke waarde zijn.

De molenaar heeft in de molen en op speciaal daarvoor ingerichte plekken workshops georganiseerd. Deze konden zich verheugen in goede belangstelling. Vanwege de covid pandemie hebben deze de afgelopen jaren helaas niet plaats kunnen vinden.

De Vriendschap en zijn maalploeg stelt zich beschikbaar voor molenaars in opleiding van het Gilde van Ambachtelijke Korenmolenaars en het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Voor de maalploeg en de winkelvrijwilligers worden jaarlijks bijscholingsavondjes gegeven.

Het ambacht van korenmolenaar is in december 2017 door de Unesco als eerste Nederlandse aanvraag uitgeroepen tot immaterieel erfgoed voor de mensheid. Wij zijn er als stichting trots op dat onze molenaar werd uitgekozen om als Nederlandse vertegenwoordiger in Zuid Korea deze status mede in ontvangst te mogen nemen.

Financieel beheer en MVO

De visie op de toekomst is inhoudelijk gericht op de waarden plezier, kwaliteit en uniciteit, echter natuurlijk alles binnen een financieel kader. Hierbij speelt enerzijds het oogmerk om financiële stabiliteit te behouden, anderzijds het oogmerk van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit laatste houdt bijvoorbeeld in dat we redelijke prijzen vragen voor onze producten. Lager dan andere 'landwinkels' maar niet zo laag dat we lokale winkels concurrentie aan zouden doen. Daarnaast hebben we besloten om met de Nationale Molendag, de Open Monumentendag, Sinterklaas en in januari meelpakketten aan te bieden aan de Voedselbank.

Voor inwoners met een Stadspas biedt de molen gerichte acties aan. De Stadspas is bedoeld voor inwoners van Amsterdam en Weesp die het niet breed hebben en moeite hebben om rond te komen. Het beleid heeft geleid en zal leiden tot investeringen en het aanhouden van financiële buffers. Hieronder worden de gedane en beoogde investeringen in kapitaalgoederen per onderdeel benoemd. Daarnaast wordt een toelichting gegeven op de door ons beoogde minimale buffer. Wij handhaven het beleid dat er geen vergoeding wordt verstrekt aan vrijwilligers of bestuursleden. We overwegen echter om aan vrijwilligers die van buiten Weesp komen, een reiskostenvergoeding beschikbaar te stellen. De molenaar verzorgt jaarlijks een kerstpakket. Daarnaast wordt er jaarlijks een dagje-uit georganiseerd.

Toelichting beoogde investeringen

In de afgelopen tien jaar hebben wij uit lopende middelen kunnen investeren in verbeteringen op het gebied van kwaliteit en efficiency. Hieronder volgt een korte toelichting op de belangrijkste gedane en beoogde investeringen. Een overzicht van nog beoogde investeringen is opgenomen in de bijlage.

Pinapparaat

Er is een internet verbinding aangelegd, een pinapparaat aangeschaft en een pinbetalingscontract afgesloten.

Weegschaal-kassa eenheid

We hebben een geavanceerde digitale weegschaal aangeschaft voor gebruik in de winkel. Dit apparaat is voorzien van een aanraakscherm voor het intoetsen van de producten en van een beeldscherm aan de klantzijde. Met het apparaat kunnen niet alleen gespecificeerde kassabonnen worden afgedrukt maar ook etiketten voor de verpakkingen. Met name dit laatste is van eminent belang, gezien de toenemende eisen voor informatie op de etiketten.

Om te voldoen aan de wettelijke eisen van de Voedsel en Warenautoriteit wordt overwogen om in de toekomst de etiketten vanuit een geactualiseerd digitaal bestand te printen. Door de keuze van een online uitvoering zou het dan mogelijk zijn om de specificatie van de ingrediënten op het gebied van voedingswaarde en allergie vanuit een landelijke databank bij te houden. Aan de weegeenheid is een streepjescodelezer gekoppeld die het mogelijk maakt om ingekochte producten snel af te rekenen.

Doseerapparaat

Het in 2013 aangeschafte doseerapparaat maakt het mogelijk om met een eenvoudige pedaalbeweging een zak te vullen met een vast ingesteld gewicht. In de loop van de jaren is het systeem ingebouwd in het vernieuwde afweeghok en verbonden met een speciaal daarvoor aangepast voorraadvat. Inmiddels wordt het systeem zoveel gebruikt dat het niet meer is weg te denken.

Compressor

Het doseerapparaat werkt pneumatisch en vereist dus ook de aanschaf van een compressor. Deze is in 2014 geplaatst. Door een uitvoering met een voldoende groot drukvat te kiezen, kan de compressor ook worden gebruikt voor het schoonblazen van moeilijk bereikbare delen van de molen. Hiermee wordt een waardevolle bijdrage geleverd aan de hygiëne.

Plakband dispensers

Er zijn automatische plakband dispensers aangeschaft die afgemeten bevochtigde strips papieren plakband afgeeft. Deze hebben inmiddels hun nut bewezen. Met de aanschaf van het doseerapparaat bleek het zinvol om plakband dispensers aan te schaffen voor gebruik in de afweegruimte en in de winkel.

Stofzuiger

De levering van speltbloem vereist het vermijden van contaminatie met andere bloemsoorten. Een vaste of mobiele professionele stofzuiger/afzuiger is zinvol om met name de buil (roterende zeef) te reinigen voor gebruik voor speltmeel en andere meelsoorten. Om te voldoen aan de hygiënenormen bleek het voorts zinvol om er een aan te schaffen voor de winkel en de deel. De voorbereidingen zijn in 2021 in gang gezet voor de aanschaf van een vaste centrale afzuiginstallatie op de maalstenen, mengers en transportmiddelen voor graan en meel.

Maalstenen

Het maalkoppel aan de westzijde van de molen is sinds de restauratie in 1977 eigenlijk nooit goed bruikbaar geweest. De aard en kwaliteit van de stenen rechtvaardigden niet het scherp en het maalvaardig maken er van. Daarnaast vereisen verschillende graansoorten ook stenen met aangepast scherpstel. Voor het produceren van bloem is het nodig het graan 'uit te malen' waarbij de beste scheiding van bloem en zemel ontstaat. De Franse maalstenen of Duitse basaltlava maalstenen zijn hiervoor zeer geschikt. Het aanschaffen van een nieuw paar stenen is inmiddels voor het 'noordkoppel' gerealiseerd. De molenaars hebben in de afgelopen jaren elk van de drie maalkoppels actief onderhouden en maalvaardig gehouden. Het westkoppel zal in de komende periode voorzien worden van een nieuw koppel maalstenen en in eigen beheer maalvaardig worden gemaakt.

Motoraandrijving

Om bij de levering minder afhankelijk te zijn van de wind zou het wenselijk zijn om ten minste één maalkoppel aan te kunnen drijven met een elektromotor. Het hierboven genoemde 'uitmalen' vereist een nauwkeurige afstelling van de stenen en in samenhang daarmee, een constante snelheid. Het ligt dus voor de hand om te zijner tijd tevens een elektrische aandrijving te monteren op het beoogde nieuwe koppel stenen. Daarmee kan dan zowel op de wind als met de motor worden gemalen. Op korte termijn is het gunstig om het in de molen aanwezige elektrische maalkoppeltje te restaureren, aan te passen en te optimaliseren.

Walsenstoel

Ruim voor de oprichting van de stichting is een historische pletmachine met walsen geïnstalleerd. Deze wordt vooral gebruikt voor het kneuzen van graan om een beter maalresultaat te bereiken. Er ontbreekt echter een tandwiel waardoor deze walsenstoel maar deels kan werken. Het zou het rendement van dit apparaat aanzienlijk verbeteren wanneer dit wordt gecompleteerd.

Financiële reserve

Er zijn drie factoren waarvoor een financiële reserve dient te worden aangehouden; investeringen, werkkapitaal en risicodekking. Wij streven ernaar om hiervoor de onderstaande bedragen aan te houden. Op grond van de gebalanceerde bedrijfsvoering van de afgelopen tien jaar is dit gerealiseerd. Wij hebben zelfs een surplus op de voorziening weten te realiseren. In 2019 hebben we besloten die ten gunste te laten komen van het onderhoud van de molen. Uitgaven voor werkzaamheden van molenmakers waar formeel de gemeente voor verantwoordelijk is, hebben wij voor eigen rekening laten uitvoeren.

Investeringen

Het spreekt vanzelf dat voor het investeren in de bedrijfsmiddelen de nodige gelden moeten worden gereserveerd. Elk van deze investeringen zal echter direct bijdragen aan de continuïteit van het maalbedrijf. Het maakt de molen minder afhankelijk van de markt, de wind en de beschikbaarheid van vrijwilligers. Het overzicht van de wenselijke investeringen is weergegeven in de bijlage. Wij begroten de kosten hiervoor op € 25k.

Werkkapitaal

Er dient een werkkapitaal beschikbaar te zijn, met name voor inkoop van granen. De molen beschikt over silo's en zolders om tot ruim vijftien ton graan op te slaan. Door hiervan gebruik te maken en meerdere tonnen tegelijk te bestellen, kan gunstiger worden ingekocht. Wij streven naar een werkkapitaal van € 25k.

Risicodekking

We maken bij de exploitatie van de molen gebruik van een historisch werktuig. Het werken met een 'levend monument' levert natuurlijk een bepaald risico op. Alleen al het vervangen van de zeven van de buil of bijvoorbeeld het onverhoopt moeten afkeuren van een voorraad graan is een kostbare aangelegenheid. Wij streven naar een buffer voor calamiteiten van € 30k.

In de afgelopen twee jaar hebben wij het financieel beheer gericht op het realiseren van deze doelstelling. Wij constateren dat wij deze doelstelling inmiddels binnen bereik hebben. Het scheppen van een financiële buffer en het realiseren van verbeteringen zoals genoemd in bijlage 1 zullen in onderlinge balans plaats vinden.

Relatie met de gemeente

Er is en blijft een nauwe verbinding tussen de gemeente als eigenaar van de molen en de stichting als exploitant. Was het in de afgelopen jaren de gemeente Weesp, in de komende jaren zal het de gemeente Amsterdam zijn. Bij de overdracht van de exploitatie aan de stichting zijn afspraken gemaakt over de taakverdeling. Het is zinvol om bij het vormen van een visie voor de toekomst deze afspraken te betrekken. Het gaat immers niet alleen over scheiding van verantwoordelijkheden maar ook over gezamenlijke belangen. Hieronder geven we enerzijds een overzicht van de uitwerking van de afspraken in de afgelopen jaren en anderzijds een aanzet tot het dienen van dat wederzijdse belang.

Terugblik

De periodieke inspecties van de molen door de Monumentenwacht Noord-Holland en het uitvoeren van de noodzakelijke werkzaamheden is in goede samenwerking met de gemeente Weesp verlopen. In de afgelopen periode zijn de 'molenbiotopen', waaronder die van De Vrienschap, opgenomen in de bestemmingsplannen. Hierdoor is de vrije windvang van de molen voor de toekomst grotendeels verzekerd. Rond de cultuurhistorische rijksmonumenten: de molens d'Eendragt, De Vrienschap en het gebouw van de Roeivereniging Weesp (het voormalige zwembad) is een vuurwerkwerk vrije zone ingesteld tijdens de jaarwisseling. Op instigatie van de stichting is door de gemeente een molenmodel aangeschaft. Dit getrouwe model van De Vrienschap kan als schakel dienen tussen de geschiedenis van de voormalige jeneverindustrie in de stad en onze molen. Het model maakte in 2018 deel uit van een expositie over Weesper monumenten in Museum Weesp.

Educatie

Educatie is al jarenlang een belangrijk punt op de molenagenda. Door middel van het geven van rondleidingen aan schoolklassen wordt het belang en de schoonheid van de molen uitgedragen. De dag voor Open Monumentendag doet de molen mee aan de 'Monumensjesdag'. Dan worden er speciaal op Open Monumentendag geënte rondleidingen aan Weesper schoolkinderen gegeven. De molen doet ook mee aan de 'Ontdekking van Weesp', een omgevingseducatie project van de Weesper middelbare scholen.

Bijlage

Overzicht van beoogde investeringen.

Repareren tandwiel walsenstoel
Nieuwe maalstenen west koppel incl. installatie en motoraandrijving
Eigen ontwerp zakken met Vriendschap logo incl. aanschaf eerste voorraad
Aanpassing kleine groene menger
Restauratie en aanpassingen elektrisch maalstoeltje
Nieuwe PC en extern geheugen
Compressor, toebehoren en aansluitmiddelen
Bedrijfsstofzuiger
E-boekhoudprogramma en implementatie
Opleiding (koren)molenaars
Aanpassingen van het 'gaande werk' van de molen; de aandrijving van de maalstenen
Diepgaander (bouw)historisch onderzoek en digitalisering en visualisering van de bouwmassa van de (voormalige vol)molen
Mogelijkheden inventariseren en eventuele aanleg van een sprinklerinstallatie
Aanschaf van nieuw/aangepast promotiemateriaal o.a. actualisering folder
Voorraadkarren voor de deel
Magnetten ter voorkoming van metaaldelen in graan en meel
Diverse fysieke aanpassingen i.v.m. stofafzuiging (HACCP)
TOTAAL begroot € 25.000,00

Motivering voor na te streven werkkapitaal

- Inkoop granen
- Inkoop winkelvoorraad
- Debiteuren
- Voorziening voor personele uitgaven

TOTAAL begroot € 25.000,00

Overzicht van beoogde risicodekking

- Niet te verzekeren materiële risico's
- Afschrijven op afgekeurde voorraad
- Inhuur van tijdelijke vervanging molenaar
- Compensatie bij immateriële verantwoordelijkheden
- Verzekeringen: dekking en eigen risico

TOTAAL begroot € 30.000,00